

DE TRIBUNE

Redactie-adres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3.
Amsterdam.

SOC. DEM. ORGAAN

Administratie-adres:
Gysbrecht van Aemstelstraat 32.
Amsterdam.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij (S. D. P.).
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. 60 cent per 3 mnd.
Weekabonnement 5 ct. voor de 2 nrs. - Losse nrs. 3 ct.
ADVERTENTIËN 10 CENT PER REGEL.

Attentie s. v. p.!

Het Redactie-adres is tot nader aankondiging bij:
D. J. WIJNKOOP, Boerhaaveweg 1, te Noordwijk-
aan-Zee.

Pestbestrijding.

Eindelijk dan toch is de pestbestrijding in de Tweede Kamer ter sprake gebracht! Wel niet door de S. D. A. P. maar door den vrijz-democraat Mr. Van Deventer.

In *De Tribune* is voortdurend gewezen op de ontzettende uitbreiding en toename van die vreeselijke ziekte op Java, als gevolg van de onwil der regeerders, om krachtig de bestrijding ter hand te nemen. Meer dan een jaar heeft de S. D. P. de aandacht gevestigd op deze misdadige nalatigheid der Indische Regeering en al dien tijd bewaarden de afgevaardigden van alle partijen een pijnlijk stilzigen, ook bij de Indische begroeting.

En zie, nu de pest zulke afmetingen heeft aangenomen, dat er ook gevaar dreigt voor de Europeanen, en bovendien onder het uitbuitingsmateriaal zulke verwoestingen worden aangericht, dat in de naaste toekomst gebrek aan werkkrachten niet denkbeeldig is, eerst nu heeft die koele onverschilligheid bij de Nederlandsche imperialisten en hun handlangers, de arbeidersafgevaardigden, plaats gemaakt voor geestdriftige belangstelling. Nu zijn de heeren plotseling tot de ontdekking gekomen, dat — zooals de heer Fock opmerkte — „het hier geldt een groot belang, een belang, dat door sommigen is genoemd: het behoud onzer koloniën”.

Deze gang van zaken is voor ons weer eens een duidelijke illustratie van het feit, dat het kapitaal slechts dan gevoelig wordt, wanneer eigen belangen op het spel staan.

Een oningewijde moet anders wel uit de discussies den indruk gekregen hebben, dat de heeren diep getroffen zijn door het rampzalig lot van den armen Javaan. Alle sprekers hebben getuigenis afgelegd van hun warm kloppende harten en groote belangstelling. Mooie woorden hebben ze gesproken, maar allen hebben verzuimd, de Koloniale Regeering aan te klagen om haar gruwelijke nalatigheid.

De interpellant, Mr. Van Deventer gaf aan de hand van cijfers, ontleend aan een artikel van Wijnkoop in *De Nieuwe Tijd* een duidelijk beeld van de geweldige uitbreiding der ziekte, maar verklaarde niettemin, dat „er ontzaglijk gearbeid is”. Hij „ontkent beslist dat er gebrek aan activiteit, zorgeloosheid was” en beweerde, dat „de Regeering aan woningverbetering groote kosten besteedde”. De minister verkondigt natuurlijk dezelfde leugen, dat „de Nederlandsch-Indische wetgever krachtig heeft ingegrepen”. En ook Schaper heeft de moed niet, om de schuld op de Koloniale uitbuiterskliek te werpen, waarvoor hij toch genoeg materiaal in *De Tribune* had kunnen vinden. (*Het Volk* overtreft zelfs in leugenachtigheid den minister, waar het durft beweren in het nummer van 30 April — na de Kamerdebatten: „Nog voor enkele maanden was de indruk, dat alles redelijk wel ging, dat n.l. alles geschiedde, wat mogelijk was om de ziekte te keeren en met enig succes”).

In de tweede plaats moet geconstateerd worden,

dat niemand aandrong, om met alle middelen de ziekte te bestrijden, w.o. dus ook afsluiting van de geteisterde streken. Wel werd van alle zijden aangedrongen, om „nog krachtiger” woningverbetering, rattenverdelging, ziekenverpleging en vaccinatie aan te vatten, maar aan afsluiting, welke indertijd zulke goede resultaten opleverde, dacht niet een. Vast staat, dat ook de Regeering de afsluiting niet wil. Ziehier, wat de minister zei:

„Bij zulke afsluiting moet men zich afvragen, of „de groote verkeersbelemmeringen en de groote „kosten opwegen tegen de te verwachten resultaten, „en of de afsluiting te handhaven is”.

En dan komt hij tot de conclusie, dat „deze kostbare maatregel weinig nut bleek te hebben”. Werd de ziekte dan heviger? Neen, de cijfers bewijzen het tegendeel! Maar de wetenschap had uitgemaakt, dat besmetting van mensch op mensch niet plaats heeft, zoodat verkeersbelemmering overbodig was. De minister, die even te voren groote traagheid bij den wetgever constateerde, om de resultaten der wetenschap in de wetgeving vast te leggen, grijpt deze nieuwe wetenschappelijke ontdekking aan — wat even goed een wetenschappelijke dwaling kan zijn; de medici hebben zich bij de pestbestrijding in Java meermalen vergist — om de opheffing van de afsluiting te verdedigen. De wetenschap wordt te hulp geroepen, om de plantersbelangen te behartigen!

We zeiden het reeds, dat eigenbelang aan de bourgeoisie voorschrijft, tenminste iets te doen, om de pest te beperken. 't Mag zelfs wel wat geld kosten, natuurlijk niet te veel! Zoo zal de arme Javaan een groot deel van de woningverbetering zelf moeten bekostigen. Ook ver nemen we van den minister, dat in het vervolg alle inlandsche karren moeten worden onderzocht, maar niet vernemen we, of de goederen, die met de trein vervoerd worden, eveneens onderzocht moeten worden. Of kunnen de ratten zich daar soms niet evengoed verbergen?

Hoeveel er van de toegezegde maatregelen zal terecht komen, zullen we afwachten. Maar zelfs wanneer alles geschiedt, wat beloofd is, dan nog is er voor den soc. democraat alleszins reden, om de Regeering te beschuldigen, van niet alles te willen doen, om de ziekte uit Java voor goed te verbannen.

Men ziet, de warme en geestdriftige belangstelling heeft niet geleid tot een voor den Javaan bevredigende oplossing. Aan mooie woorden heeft het niet ontbroken. Vooral de „ethische koloniale politici” hebben bij deze gelegenheid hun „idealisme” weer eens te voorschijn gehaald en zij vergeten niet, welke „schoone roeping” zij in Indië te vervullen hebben. Zoo vertelt Mr. van Deventer, dat „de inlander onder onze leiding tot een helderder inzicht komen moet in eigen belang. Onderwijs en hygiëne zijn de twee hefboomen, waardoor Nederland Indië omhoog kan heffen”. Met zulke, van idealisme druipende, woorden wil men dan bij de inlanders, waar reeds een begin van verzet tegen de meedoogenlooze en grenzenloze onderdrukking merkbaar is, den blik voor de ruwe werkelijkheid omsluiëren. Dat het bereiken van dit doel werkelijk bij de heeren heeft voorgezet, worden we gewaar uit de woorden van den interpellant: „Het verheugt mij, dat hier niet alleen hoofden maar harten worden

gevonden, bereid om met Indië mede te werken. Dit is bemoedigend, om dat de hier vernomen stemmen door de Indische pers ter kennis komen van honderdduizenden, die vroeger niet wisten, dat hier zoovele met de inlanders mede leven”.

Slechts één wanklank werd in dit harmonische spel van barmhertigheid en idealisme gehoord. Niet komende van Schaper, die met de andere heeren betreurde, dat er roet in het eten gegooid werd. Muralt n.l., sprekende over het schandaal, dat nog maar 11 doktoren zich voor Indië hadden beschikbaar gesteld, maakte zeer oprecht de opmerking, dat met idealisme de Javaan niet geholpen wordt. De minister moet aan de dokters tweemaal zooveel salaris geven, want „men gaat naar Indië, om geld te verdienen”.

Zoo is het! Het geld en de winsthonger zijn de drijfveeren van de handelingen der kleine en groote bourgeoisie, zelfs bij de pestbestrijding. Maar hiermee toont de imperialistische bourgeoisie zich, ondanks mooie phrases, onmachtig, om werkelijk de bestrijders met kracht te helpen en om Java van de ziekte te verlossen.

H.

Steunt de stakers en uitgeslotenen in
Almelo, Den Bosch en Zaandam.

Aktie tegen de Wet van Treub.

J. I. Zondag kwamen te Amsterdam in De Geelvinck op uitnodiging van de S. D. P. bijeen afgevaardigden van de Soc. Dem. Partij, het Nat. Arb. Sekretariaat, de Ned. Scheeps. en Bootw. Bond, de Fed. v. Gem. Werklieden, en het Alg. Ned. Werkl. Verbond — behalve de 2 eersten, allen nog zonder vast mandaat — om te beraadslagen over een gezamenlijke actie van de Ned. arbeiders tegen de Ouderdomswet van Treub, de wet die zooals bekend is het recht op ouderdomsrente vernedert tot een stuk Armenzorg, en nog wel een Armenzorg van de slechtste soort. De bedoeling is te trachten een aktie op touw te zetten, waardoor dit ontwerp-ouderdomsrente in eerste instantie door de Tweede Kamer in elk geval wordt verworpen, omdat het beginsel waarvan de wet-Treub uitgaat in geen geval kan voeren tot een recht op pensioen, zooals door de arbeiders wordt geëischt.

A.s. Zondag zullen de afgevaardigden dezer vereenigingen opnieuw bijeenkomen ('s morgens 10 uur in De Geelvinck te Amsterdam) en dan met vast mandaat. Daar zullen het doel en de middelen dezer aktie meer in bijzonderheden worden vastgesteld. Maar niet alleen de afgevaardigden dezer organisaties, ook gedelegeerden van anderen vereenigingen, die aan deze aktie willen deelnemen, kunnen morgen ter vergadering aanwezig zijn.

Werft abonnees op „De Tribune”!

Kongres-Voorstellen.

(Ingezonden.)

In zake Meifeestviering.

Ik ben Vrijdagavond 1.1. in den tuin van het Paleis voor Volksvlucht op de Kermesse d'été, pardon... op het Meifeest van de S. D. A. P. geweest en heb daar voor mijn 15 centen een heel mooie specialiteitenvoorstelling bijgewoond, door *Het Volk* van Zaterdagavond met de wijsche naam van „Wapenschouwing” betiteld.

De clown Kleerekooper opende de feestelijkheden en sprak over Julianadag, oranjebitter, een schooljongen waar niets van terecht kwam, de Begroting in de Kamer, kortom hij hield een speech die evenver van het socialisme af was, als het socialisme van de oud-liberalen en van de daden der Arbeiderspartij. Toen werden de daar aanwezige arbeiders zoet gehouden met de *poppenkast* en toen... walgde ik zoo van het zoodje dat ik 'm smeerde, in-verdrietig als ik was over zoo 'n opvoeding in den klassenstrijd, mij afvragende of wij, S. D. P. wel verantwoord waren, door aan een dergelijke „demonstratie” tegen het kapitalisme nog langer mee te doen.

Neen waarachtig niet, dat zijn we niet vrienden.
Laat ons toch niet de verwarring in de arbeiderskoppen vergrooten!

Laten we toch niet langer onze propaganda voor het „socialisme” zelf tegenwerken, want wat zullen we op huisbezoek den arbeiders zeggen, indien zij ons verwijten de S. D. A. P. na te sjouwen, daardoor cachet gevende aan deze mijlen van het socialisme verwijderde specialiteitenvoorstellingen en zodoende mede te helpen om het peil van denken van de arbeiders naar beneden te trekken, in het belang van 't liberalisme en dus het kapitalisme in de kaart te spelen.

Mijn ouwe vrind H. N. heeft in zijn ingezonden stukje van Zaterdag *volkomen gelijk*, ik onderschrijf letterlijk ieder zijner woorden.

Juist N! Zoo is het. Dan zonder de S. D. A. P., maar met het socialisme.
Amsterdam.

H. H.

Uit de Vakbeweging.

BUITENLAND.

Bulgaarsche eenheid.

Bulgarije heeft niet slechts twee politieke arbeiderspartijen, de „enge” en de „ruime”, waarvan de eerste ongeveer in standpunt met ons overeenkomt en de tweede met de Arbeiderspartij, maar ook twee vakcentralen. De „enge” vakcentrale telde op 1 April 1914 13 vakbonden met 6563 leden (voor den oorlog 8500), die per jaar f 7500.— contributie betalen van hun centrale. De „ruime” vakcentrale telde 6 bonden met 3163 leden (4000 voor den oorlog), die per jaar f 1900.— contributie aan de centrale afdragen.

Het internationaal secretariaat der vakbeweging heeft getracht eenheid tot stand te brengen. Legien raadde een vereniging der vakcentralen aan op partijpolitiek neutrale basis. De „ruimen” waren daarvoor te vinden, de „enge” bestreden deze basis natuurlijkerwijze, daar ze vreesden, dat in een partijpolitiek neutrale organisatie maar al te gemakkelijk de verderfelijke tendenzen voor het revolutionaire syndicalisme wortel zouden schieten, een dergelijke organisatie zou tot een kampplaats worden der „enge” en „ruime” partij en toch opnieuw tot een splitsing voeren, als in 1904.

De „ruime” vakverenigingsleiders hadden geen bezwaar, de verbinding met hun partij te verbreken. Ze verklaarden echter, dat ze streefden naar een vereniging op neutralen grondslag met 't oog op de bonden der spoorwegarbeiders, de post en de kelners, die buiten beide vakcentralen staan. Daartegen werd echter van de zijde der „engen” aangevoerd, dat deze organisaties van een klassestrijd niets willen weten en de meerderheid van hun leden hun vijandig standpunt tegenover 't socialisme openlijk uitspreken. Zij zullen zich dus nooit aansluiten bij een vakcentrale, die op de basis van den klassenstrijd is opgebouwd.

De „engen” stelden daarop voor een gemeenschappelijk vakcongres te houden met evenredige vertegenwoordiging, waarover de vraag der neutraliteit en de verhouding tot de politieke partij zou worden beslist. Op de bijeenkomst werd dit voorstel door de „ruimen” met aanvaard, later echter principieel aangenomen. Thans loopt in de organen van beide richtigen de discussie over de vraag, of de niet bij

de centralen aangesloten ook tot deze conferentie zullen worden uitgenoodigd met 't zelfde stemrecht. Deze week vergadert het congres der „ruimen”, waar men hoopt dat 't de leiding, die bij meer socialistische elementen berust, gelukken zal, de neutraliteit te doen verwerpen. Mocht dit gelukken, dan verwacht men, dat de eenheid op vakgebied spoedig zal zijn verwezenlijkt.

Aaneensluiting der Britsche vakbonden.

Den 23sten April vond in Londen een belangrijke bijeenkomst plaats n.l. die der mijnwerkers, der spoorwegarbeiders en transportarbeiders. Op het laatste congres der mijnwerkers werd het bestuur opgedragen, zich tot de besturen der spoorweg- en transportarbeiders te wenden en gemeenschappelijk te beraadslagen, hoe de drie grootste organisaties elkaar in den strijd zouden kunnen helpen. Deze vergadering nu werd 23 April gehouden. Ze was bezocht door 57 personen die te zamen 1.350.000 georganiseerde arbeiders vertegenwoordigden (800.000 mijnwerkers, 300.000 spoorwegarbeiders en 250.000 transportarbeiders) De vergadering duurde slechts 2 uur. Maar haar beslissing is zeer belangrijk. Aangenomen werd 't navolgende: „Volgens de meening der conferentie is een verdrag voor actie (working agreement) of plan tusschen de drie vertegenwoordigde lichamen wenschelijk”. Een uit 3 personen, Smillie van de mijnwerkers, Bellamy van de spoorlui en Gosling van de transportarbeiders bestaand comité zal een plan ontwerpen, dat aan een nieuwe vergadering zal worden voorgelegd. Van welken aard dit verband zal zijn, moet de toekomst natuurlijk leeren. Maar de oorzaken zijn bekend. De sterke zucht naar een consolideering der vakbewegings-strijdmachten van Groot-Britannië, die zich in de laatste jaren vertoont, de lessen uit de laatste strijdpriode en zorg voor de naaste toekomst werken samen, om deze conferentie te doen slagen. Staken de lui van de spoor of het transport, dan worden de mijnwerkers werkloos, en staken de mijnwerkers, dan komen de anderen tot de onaangename situatie, „besmette kolen” te moeten vervoeren. Vanzelfe komt dan de vraag: is 't niet mogelijk door planmatige samenwerking meer resultaat te verkrijgen door deze drie zoo nauw met elkaar verbonden groepen. Men zou er nog lang over hebben kunnen discussieeren, als niet de mijnwerkers en de spoorlui direct voor gewichtige te nemen besluiten stonden. De spoorlui staan dit jaar voor de herziening van een overeenkomst, en 't volgend jaar loopen de contracten der mijnwerkers af. De in de goede jaren gemaakte veroveringen moeten contractueel worden vastgelegd en in velerlei opzicht eenheid gebracht in de arbeids-toestanden. Zeer gemakkelijk kan een groote strijd ontstaan. Dat is echter niet het enig belangrijke. De eerste stap is thans tevens gezet voor de totstandkoming van een werkelijke Britsche vakcentrale, tot een grootere eenheid ook der Britsche arbeiders. Want noch het parlementaire comité, noch het bestaande vakverbond vormen een eigenlijke vakcentrale. En voor de toekomstige eenheid teekent de eenstemmigheid in dit comité van revolutionaire, van syndicalistisch aangelegde en van oude vakverenigingsleiders van de liberale school. Concentratie en centralisatie van het kapitaal voeren onweersstaanbaar ook in Engeland tot meerdere concentratie der arbeidersstrijdmacht en meerdere centralisatie der vakbeweging.

der beide staten samengesteld, al blijven in vredes-tijden de legers der beide staten natuurlijk voor 't grootste deel binnen de grenzen der staten, waar ze uit gelicht worden. Zoo zijn ook de kosten voor leger en vloot gemeenschappelijk.

Delegaties (vertegenwoordigers) uit de beide Parlemen-ten, den Oostenrijkschen en den Hongaarschen Rijksraad (ieder weer uit twee Kamers bestaande), komen eens per jaar bijeen en moeten zoowel de buitenlandsche politiek der geheele monarchie goed-keuren als de gemeenschappelijke uitgaven voor leger en vloot.

Dit stelsel versterkt natuurlijk de macht van de gemeenschappelijke bureaucratie, met de Dynastie aan het hoofd, nog belangrijk. Want de delegaties vormen geen Parlement, rechtstreeks door het volk gekozen; ze zijn een soort van getrapte volksver-teenwoordiging, die niet direct verantwoording schuldig is aan de kiezers.

Ongetwijfeld ligt daarin een van de redenen, waarom de bureaucratie in de Donau-Monarchie, in verband met de Dynastie en de militaire kringen, in de laatste jaren de uitgaven van het militarisme hebben kunnen opdrijven als wellicht nergens ter wereld. Maar deze oorzaak is toch maar bijkomstig.

De hoofdoorzaak is, dat ook in Oostenrijk, zoowel als in den Magyaarschen Staat, de imperialistische strooming hoe langer hoe meer alle groepen der bezittende klassen heeft vlot gemaakt. Elk verzet van de burgerlijke „publieke” opinie tegen het imperia- lisme en de inderdaad waanzinnige opdrijving der militaire lasten is verdwenen of aan 't verdwijnen.

Zoo komt het ook, dat de burgerij in Oostenrijk wel moppert over den ontzettenden druk der belastingen, de duurre, vreeselijk verergerd door het beschermende stelsel en de uithongeringpolitiek der Oostenrijksche landeigenaars, de lasten van den dienstplicht enz., maar zich zelfs om het Parlement niet veel meer bekommert en het absolutisme kalmpjes zijn gang laat gaan.

Op het oogeblik heerscht in Oostenrijk weer het absolutisme, net als vòór 1848 en na 1849. De Regeering bedient zich van een paragraaf in de Grondwet, die haar toestaat om, als het noodig is, en als het Parlement niet werken kan, belastingen te heffen enz., zonder dat het Parlement ze goed heeft gekeurd. En de publieke opinie duldt dat. Het voorwendsel voor het naar huis zenden van het Parlement en de in werking stelling van paragraaf 14 lag in de oude kwaal van den Oostenrijkschen Rijksraad, den strijd der nationale bourgeoisieën, de obstructie, die daarmee gepaard ging, een kwaal, die ook door het A. Kiesrecht in 1906 niet is opgeheven. Maar het is zeker, dat als de bourgeoisie in Oostenrijk het Parlementarisme wilde zien functioneeren, dat zij dan ook aan de kibbelende nationalistes een soort van verdrag zou weten voor te schrijven. Maar de bourgeoisie bekommert zich niet om het Parlementarisme, tenzij als middel om voordeelen te behalen voor personen en bepaalde groepen, aangezien zij de „buitenlandsche politiek” en de expansie veilig weet in de handen der Regeeringen.

Zóó is 't zeker, dat de nieuwe lasten, die de beide regeeringen en de gezamenlijke regeering der Monarchie nu weer voorstellen, door de Delegaties wel zullen worden aanvaard. De nieuwe lasten zijn nog steeds een gevolg van den Balkan-oorlog. Verleden jaar hebben de Oostenrijksche en Hongaarsche volken daarvoor honderden millioenen buitengewoon moeten opbrengen (behalve de ontzettende *persoonlijke* lasten, die de gevoeligste mobilisatie in den winter van 1912-'13 meebracht). Nu is de toestand op den Balkan en in Voor-Azië zoogenaamd vredig (behalve in Albanië). Maar de lasten, die nu komen zijn zoo mogelijk nog erger. Pas is de ene uitbreiding van het leger achter den rug, of een andere volgt. Pas is het ene eskader Dreadnoughts aangeschaft, of een nieuw staal al weer op stapel, en een derde wordt voorgesteld.

Aan de delegaties is voorgelegd een begroting die bijna 600 millioen (kronen) gewone uitgaven en voor dit jaar zoowat 190 mill. buitengewone uitgaven belooft, een totaal dus van meer dan 790 millioen.

Het nieuwe eskader groote slagschepen, waar van de eerste termijn op deze begroting weer buitengewoon voorkomt, moet niet minder dan 426 millioen kosten.

Wanneer men nu weet, dat een jaar of 7 geleden pas, — in den tijd na de invoering van het A. K. in Oostenrijk dus — de gemeenschappelijke uitgaven nog geen 500 millioen bedroegen en dit toen reeds zoo buitengewoon hoog leek, dat de beide ministers ongevraagd in de delegaties verkondigden, dat zij de begroting slechts hadden goedgekeurd, op voor-

Sluit U aan bij de Soc. Dem. Partij.

Buitenland.

Donau-Monarchie.

Oostenrijk en Hongarije vormen, zooals bekend zal zijn, één Staat ten opzichte van het Buitenland. Overigens zijn ze afzonderlijke staten, die hun innerlijke aangelegenheden zelf regelen.

Tot de buitenlandsche aangelegenheden behoort ook het gemeenschappelijk leger en de gemeenschappelijke vloot. Er is niet een Oostenrijksch leger en een Hongaarsch leger, zooals er een Oostenrijksche bestuursinrichting en een Hongaarsche bestuursinrichting is. Maar er is een Oostenrijksch-Hongaarsch leger onder één commando en uit de contingenten

waarde dat dit cijfer gedurende 5 jaar niet zou worden verhoogd, dan ziet men, dat de militaire uitgaven in de allerlaatste jaren zelfs de stoutste verwachtingen der bureaucratie en der belanghebbenden hebben overtroffen.

De Balkan-oorlog is hiervan de hoofdoorzaak.

En deze heeft dezelfde uitwerking niet alleen gehad op de Donau-Monarchie zooals wij weten, of op de betrokken staten (Turksche Rijk en Balkanstaten), maar op geheel Europa. De ontzaglijke legeruitbreidingen in Duitschland en Frankrijk verleden jaar, die in Rusland in 't vorige en dit jaar, uitbreidingen die alles te boven gaan, wat men zelfs nog in 1910, '11, voor mogelijk had gehouden, ze zijn door denzelfden Balkan-oorlog veroorzaakt.

En wanneer wij in de Donau-Monarchie thans militarisme en absolutisme hoogtij zien vieren, dan weten we, dat dat niet, zooals de reformisten ook in Oostenrijk wel zouden willen doen voorkomen, aan speciaal Oostenrijksche oorzaken ligt, maar dat in de ongelukkige monarchie der vele nationaliteiten dezelfde oorzaken werkzaam zijn als in het èene Duitschland en het „vrije” Frankrijk.

Engeland.

De Ulster-kwestie in Engeland was, ondanks groote parlementaire bakkeleijpartijen, de vorige week nog geen stap verder gekomen, toen de Unionisten en Ulster-leiders een nieuwen, werkelijk genialen, streek uitvoerden.

Ze slaagden er namelijk in om, ondanks de Regeering, ondanks politie, douanen, veldwachters enz., in Ulster genoeg geweren en munitie voor eenige legercorpsen te landen en die veilig onder hun volgingen te verdeelen.

Mogelijk was dit door de uitnemende militaire organisatie, waarover zij blijkbaar beschikken.

Een bewijs tusschen haakjes, hoe zelfs een vrijwilligers-militie een volksleger, dat niet eens behoorlijk geschoold is, tot groote dingen in staat is, als het maar overtuigd is van zijn goed recht en doordrongen van den vasten wil om pal te staan.

De Ulster-vrijwilligers strijden, voor zoover ze arbeiders zijn voor een reactionnaire zaak, voor een slechte zaak, en, wat erger is; ze doen dat ten dienste van hun directe uitbuiters, hun heerschers, hun vijanden. De oorzaken daarvan zijn in de historie te vinden. Maar al is de zaak slecht, waarom zij vechten willen, ze leveren in ieder geval het bewijs, wat een bevolking, die weet, wat zij wil, en die de juiste middelen aangrijpt, om dat doel te bereiken, waard is. Indien de arbeidersklasse overal de gelegenheid en den wil had om te handelen als de Ulstersche vrijwillige militia, dan was 't met het kapitalisme gedaan.

Wij weten natuurlijk, dat ze in Ulster zich daarom alleen mogen wapenen en drillen omdat ze dat doen in dienst van hun heerschers, omdat ze niet hun klassebelang nastreven, ja 't niet eens kennen. Intusschen, kan men begrijpen, hoe woedend Asquith, de advocaat, chef der Engelsche liberalen, nu is.

Al de troeven, die hij in de laatste weken in de handen had gekregen, zijn er hem weer uitgeslagen.

Het staat nu wel vast, dat het Kabinet, althans een deel van het Kabinet, het plan heeft gehad, om eenige weken geleden, door een plotselinge militaire manoeuvre, de „Ulster-rebellen” schaakmat te zetten. Dit is het „complot”, waar de Unionisten in Engeland over schreeuwen en dat inderdaad bestond. Alleen: het Kabinet kwam te laat met zijn optreden; het had de zaken in Ulster al te ver laten gaan; arbeiders, die hun eigen belangen nastreefden, zouden Asquith en Lloyd-George niet twee jaar lang zich kalmpjes hebben laten oefenen en wapenen. En toen de Regeering eindelijk als Regeering wou optreden was het te laat. De officieren zeiden: neen, en Asquith stond machteloos.

Het spreekt vanzelf, dat hij nu nog machtelozer staat. Wat kan de regeering nu nog doen? Zeker: ze kan de Home-Rule-wet, met behulp van de Ieren en de Arbeiderspartij, in het Lagerhuis er door drijven. Het Hoogerhuis kan gedwongen worden toe te geven. Maar, zoolang Ulster neen zegt en de macht heeft om neen te zeggen, kan Asquith niets.

Het is een leerrijk en een verkwikkend schouwspel.

v. R.

Staatsmonopolie en Socialisme.

De eisch van het tot staatsgoed maken der privaatebedrijven was in vroegeren tijd het voornaamste deel van de socialistische propaganda. De tegenwoordige staats- of gemeente bedrijven vormen

daarbij een soort aanloop tot het socialisme en worden daarom beschouwd als staats- en gemeentesocialisme; hunne doelmatige aanpassing aan de behoeften geeft als 't ware een voorproef van de orde en de doelmatige economische organisatie van de heele maatschappij onder het socialisme. Wel kwam deze wijze van beschouwen, althans in de Duitsche sociaal-democratie, eigenlijk nooit tot volledige ontwikkeling, daar de moeilijke praktijk van den klassenstrijd alle gedachten beheerschte en voor de propaganda zorgde; maar in landen als Engeland bepaalde zij tot in den nieuwsten tijd nog het karakter van de socialistische arbeidersbeweging en van haar propaganda. Deze eisch van het tot staatsgoed maken der privaatebedrijven stamt uit den tijd van het klein-kapitalisme en past geheel in de verhoudingen daarvan. Opheffing van de uitbuiting en organisatie van de productie, waren de beide groote doeleinden van het socialisme. Dat de staat in de plaats gesteld wordt van de privaate-ondernemers beduidt niets anders dan dat organisatie in de plaats komt van verkwisting en anarchie.

De staat als vertegenwoordiger van een talrijke bourgeoisie en van een nog grooter klein-burgerdom, behoefde nog slechts meer democratisch en tot een werkelijke volksstaat gemaakt te worden, om met de verkwisting en de concurrentie tegelijk de uitbuiting op te heffen. Het tot gemeenschappelijk eigendom maken van vele stedelijke monopolies, als gas, waterleiding, tram, droeg vaak het karakter van een kleinburgelijk verzet tegen de uitbuiting van de bevolking door eenige groot-kapitalisten. Dit voorbeeld behoefde slechts in het groot, voor het gansche land, door het geheele arbeidende volk tegen alle kapitalisten nagevolgd te worden, en we zouden in werkelijkheid voor onze oogen hebben: de sociale revolutie.

De moderne kapitalistische ontwikkeling heeft echter deze wijze van beschouwen al lang overwonnen. Eerstens verwijderd de staat zich meer en meer van het wezen, dat hij die hem toegedachte rol past; en dan heeft 't kapitaal in de kartellen en trusts reeds een economische organisatie van geheel andere aard geschapen. Zoodoende moesten ook de zienswijze van de sociaal-democratie over staats-exploitatie, een verandering ondergaan.

In Duitschland kwam dat het eerst aan de dag. Hier was het vooral het eigenaardige karakter van den staat, dat daartoe drong. De Duitsche staat, zooals Bismarck die ingericht had, droeg van het begin af, alle kenteekenen van een machtige staat, die heel het volk onderdrukt. Zou hij als vertegenwoordiger van het algemeen belang kunnen optreden tegen de uitbuitende kapitalisten, hij, die met zijn politiemacht en politespionnen de arbeiders veel wreeder en hatelijker vervolgde dan de particuliere ondernemers? Zou hij de belangen der konsumenten kunnen voorstaan tegenover de groote monopolisten, terwijl hij door de beschermende rechten de massa had overgeleverd aan den woeker der jonkers en der ijzermagnaten? De arbeiders in de staatsbedrijven werden niet minder uitgebuit, en waren daarbij politiek nog onvrijer dan die in de privaatebedrijven. Geen wonder dan ook, dat de Duitsche partij zich op de Berlijnsche partijdag in 1892, scherp uitliet tegen het staats-socialisme en alle gemeenschap ermee afwees. Het zwaartepunt van de socialistische propaganda ligt nog steeds niet in de tegenstelling tusschen publiek en privaatebedrijf, maar in de groote tegenstelling tusschen den socialistischen en den huidige staat.

Toen dit besluit genomen werd, was de moderne organisatie van het economische leven door kartellen, trusts en bankinstellingen nauwelijks begonnen. Door dezen heeft de vraag der staats-exploitatie een geheel ander aanzien gekregen. De verkwisting, die in de ongebreidelde anarchie van de vrije concurrentie ligt, wordt door het groot-kapitaal steeds meer uit den weg geruimd. Wat men zich vroeger dacht als een krachtige, revolutionaire daad van een proletarische staatsmacht, wordt tegenwoordig reeds, als 't ware als een ingewikkeld organisch proces van groei, door middel van de concentratie van het kapitaal en van de bedrijven, de opslurping der kleinen, die uitgeroeid worden of tot vazallen of filialen worden gemaakt, en door het scheppen van belangen-organisaties, door het groot-kapitaal zelf gedaan. De toekomstige overwinnende arbeidersklasse behoeft niet meer de bedrijven in onderdeelen te organiseren, maar ze moet de bestaande organisatie overnemen en de arbeidsvoorwaarden veranderen. Hoe moet nu onze houding tegenover de staatsmonopolies zijn? Deze wordt bepaald door de rol van de staat in het moderne kapitalisme.

Natuurlijk kan er geen sprake van zijn, dat de

staat als vertegenwoordiger der groote massa tegen deze kapitaal-organisaties optreedt. De staatsmacht is een orgaan geworden van het gekombineerde groot-kapitaal. Maar zij staat er anders tegenover als tegenover de vroegere bourgeoisie; zij heeft niet meer als vertegenwoordigster van de massa overwicht op den enkeling, maar de op zich zelf staande kapitaal-organisaties staan vaak tegenover haar als gelijke macht. De staat heeft hun gemeenschappelijke belangen te bewaken; daartoe is het soms noodig zelf als ondernemer op te treden of regelend op te treden bij de vrachttarieven; de staat moet bijv. in Duitschland tegenover het buitenland de maatschappelijke macht van de kartellen door zijn fysieke wapenmacht steunen; hij moet in 't binnenland de groote massa rustig houden hetzij door concessies of door de politiemacht. Deze vertegenwoordiging van gemeenschappelijke belangen gaat niet zonder botsingen; en maar al te dikwijls trekt de staat aan 't kortste eind, omdat hij tegen de economische macht van een gesloten groep, een syndicaat of een kartel, welke zijn eigen belangen doorzet, niet op kan. Deze verschillen blijven echter altijd huiselijke kibbelarijen; de staat en de monopolisten zijn niet twee tegenstanders van verschillende soort; de heeren van het monopolie zijn tegelijk de beheerschers van den staat.

Daarmee verliest de oude formule van staats-exploitatie geheel haar betekenis voor de sociaal-democratie. Wat voor reden zou er nu zijn een staatsmonopolie te verkiezen boven een privaate-monopolie? Buit het laatste de consumenten voor het persoonlijke voordeel uit, het eerste doet het niet minder ten bate van de schatkist. Zijn de reuzenbedrijven van het geconcentreerde groot-kapitaal met vakverenigingsmiddelen bijna niet te bereiken, de staatsbedrijven maken de arbeiders nog meer tot slaven. Zeker zou het parlement op het staatsmonopolie invloed kunnen oefenen; maar in Duitschland bijv. regeert de Rijksdag den staat niet en de burgerlijke parlements-meerderheid zorgt er wel voor, dat de volksbelangen niet den doorslag geven. De invloed echter die uitgaat van de kritiek van onze vertegenwoordigers in het parlement blijft niet beperkt tot de staatsbedrijven; met de toestand van de mijnwerkers in Duitschland bemoeien zij zich evengoed als met den toestand der spoorwegarbeiders in Nederland. Tegenover de particuliere ondernemingen heeft het proletariaat als wapen de macht van zijn organisatie; tegeover den staat beschikt het ook slechts over deze zelfde macht: de organisatie.

Bij dit thans in Duitschland door het petroleum-monopolie en in Nederland door het tabaks-monopolie actueele vraagstuk is dus niets uit te richten met de oude dogmatische formule, dat de sociaal-democratie principieel vóór de staats-exploitatie is. De houding van de sociaal-democratie wordt bepaald door de doelmatigheidsvraag, of er n.l. een direct belang van het proletariaat of van onze strijd bij de staats-exploitatie betrokken is. Onze houding kan dus bij een privaate-monopolie met concessie, onder toezicht en aandeel in de winst door den staat en bij degelijke uitbuiting van de consumenten, niet moeilijk zijn. Of men nu zegt, zooals dat gebeurt in een reeks artikelen van de Duitsche radikale partijpers: wij geven géén monopolie aan een staat, die de arbeiders tracht te onderdrukken en de massa uitplundert — of, zooals Hilferding in de *Neue Zeit* zegt: we geven den staat het monopolie slechts onder de voorwaarde dat hij de massa niet uitbuit — maakt alleen een verschil in uiterlijke vorm, maar komt ongeveer op hetzelfde neer; natuurlijk in de veronderstelling dat men leege beloften en papieren paragrafen niet als waardevolle realiteiten beschouwt.

Als men nu de staats-exploitatie uitschakelt uit het tegenwoordige program der sociaal-democratie, gaat dan voor ons niet iets wezenlijks, juist het socialistische verloren? Neen, want het wezenlijke van het socialisme is de klassenstrijd, de verovering van de heerschappij door het proletariaat, die de uitbuiting zal opheffen. Kapitaal en arbeidersklasse staan tegenover elkaar, als de beide groote organisatie-machten, die met elkaar strijden om de beheersching van de productie. De staat kan ons daarbij niet helpen, ook niet in formeel opzicht; hij staat aan de andere zijde. De strijd tegen de staat en tegen het monopolistische groot-kapitaal (van de kartellen en trusts) is een en dezelfde strijd, die tegen deze tezamen met het wapen van de proletarische organisatie gevoerd moet worden. Eerst de omverwerping van deze politieke en economische kapitaalorganisatie zal het mogelijk maken, een organisatie van den arbeid in socialistische zin door te voeren.

A. P.

Van de Afdelingen.

Groningen. Onze afd. heeft zich vertegenwoordiging verzekerd in de bijraad noodig voor de uitbreiding van 't gebied onzer gemeente met een deel van Helpman. De „grootte” partijen, liberaal, christelijk en S. D. A. P. wilden de zetels onderling verdeelen; wij hebben ons daartegen verzet en één zetel voor ons opgeëischt, die werd toegekend. Onze h.h. vergadering koos tot vertegenwoordiger onzer partij N. Kuilman.

Op die h.h. vergadering van Zaterdag 25 April werd meegedeeld, dat een lid uit Amsterdam naar Groningen was verhuisd en dus tot onze afd. was toegetreden.

Op de congresvoorstellen werden geen amendementen voorgesteld; de aftredende partijbestuurders werden weer gesteld.

Langdurige besprekingen hadden weer plaats betreffende het Meifeest. Besloten werd, overeenkomstig het advies van 't P. B., dat de afd. zich *aan zou melden* tot deelname, ook al werd ze, zooals gebeurde, *niet* tot deelname uitgenoodigd.

De aanmelding heeft plaats gehad, maar toch heeft onze afdeling niet deelgenomen, door de minnelijke houding van 't Meicomit  (samengesteld uit S. D. A. P. en B. B.) op aandringen van de S. D. A. P. Die laatste organisatie heeft volgens bericht van de secretaresse (tevens secr. van 't Meicomit ) op een h.h. vergadering besloten, dat de S. D. P. niet mocht worden uitgenoodigd, naar aanleiding van twee manifesten in 1910 en 1911, door haar verspreid, *nadat* geweigerd was door de S. D. A. P. gezamenlijk het Meifeest te organiseren (algemeen opwekkende manifesten, waarin met een enkel woord 't reformisme was bestreden). Voor de Meifeesten van 1912 en 1913 zijn dergelijke manifesten niet verspreid, opzettelijk, om de S. D. A. P. geen voorwendsel te bieden, ons uit te sluiten.

Toch voor 1914 weer geen uitnodiging: de B. B. laat zich blijkbaar gewillig de wet voorschrijven door de S. D. A. P. Na herhaaldelijk aandringen onzerzijds op een uitnodiging, ontvingen we 't genoemde antwoord, waarom we geen uitnodiging ontvingen. Daarop volgde onze *aanmelding* op advies van 't P. B., met verzoek om de aanwijzingen voor de deelnemende organisaties. Geen antwoord.

Een persoonlijk bezoek van onze voorzitter bij de secretaresse om opheldering, had tot resultaat, dat *„'t comit  niet tot toelating kon besluiten, omdat 't besluit tot niet uitnodigen genomen was in een gecombineerde bestuursvergadering van S. D. A. P., B. B. en Meicomit , op een beslissing van de h.h. vergadering van de S. D. A. P. Die besturen waren mogelijk wel voltallig bijeen op de Meivond zelf bij de betooging. Onze leden konden zich daar vertoonen en afwachten de gunstige of ongunstige beslissing der besturen.”*

't Mensch meende in haar onnoozelheid blijkbaar, dat dit wel ging voor een socialistische organisatie.

Ons bestuur besliste onder deze omstandigheden natuurlijk, daarop niet in te gaan, maar per advertentie in een kort manifest de arbeiders in te lichten over de reden van 't niet deelnemen der S. D. P. 't Welk is gebeurd. Het manifest gaat hierbij, en luidt aldus:

Een Meibetooging?

De Internationale der sociaal-democratie roept alle arbeiders op om den 1en Mei te manifesteren tegen de onderdrukking van het kapitalisme en v or het socialisme.

De S. D. P. voert de propaganda voor dat doel met al de kracht, waarover zij beschikt. Zij maakt deel uit van de Internationale sociaal-democratie.

En arbeiders, gij zult die organisatie niet in de betooging van Vrijdagavond opmerken. Waarom niet? Zij behoort daar en wil daar zijn.

Maar de S. D. A. P. maakt van haar haat tegen onze partij en van haar macht misbruik en dringt onze organisatie daarbuiten.

Zij weigert ons het zittingnemen in het comit  tot regeling van de betooging. Op haar voorstel wordt onze organisatie niet uitgenoodigd tot deelname zelfs, op grond van een paar manifesten door ons in 1910 en 1911 uitgegeven. Op onze *aanmelding* tot deelname ontvangen we geen antwoord. Eindelijk, 29 April, ontvangen we op navraag de mededeeling, dat onze leden op den Meivond voor de „Toekomst” mogen komen om dan af te wachten de gunstige of ongunstige beslissing van de besturen van S. D. A. P. en Bestuurdersbond.

Zoo vatten de heeren de betooging tot ontvoogding van de arbeiders op. Op den avond van de betooging zelf, zullen ze nog probeeren, een groep arbeiders voor zich te doen kruipen. Onze afdeling kan zich natuurlijk aan dergelijke malligheid niet onderwerpen.

We klagen de S. D. A. P. aan, dat ze schandelijk inbreuk maakt op de bedoeling van de Internationale Meibetooging en er door daden als deze het strijddoel tegen het kapitalisme aan ontroofd en haar stempelt tot een onschuldig feest; waartoe de organisaties al of niet genoodigd worden, naarmate ze de S. D. A. P. al of niet bevallen. Voor de afd. „Groningen S. D. P.”, G. Sterringa, Voorzitter, B. J. Pals, Secretaris.

Den Haag. 4 Mei hield v. Ravesteijn een openb. Cursus over „Volksleger of Ontwapening.” Na verklaard te hebben waarom er onder de Ned. arbeiders voor dit artikel van ons strijd-program zoo weinig sympathie is, zette spreker in verband met genoemd onderwerp, in een glasheldere rede uiteen het verschil tusschen de eischen van een strijd-program eener socialistische partij, en de eischen welke gesteld kunnen worden aan een andere maatschappijvorm (n.l. de socialistische.)

Spreker concludeerde dat de eisch van een volksleger evenals alle eischen van het strijd-program, theoretisch volkomen uitvoerbaar zijn in het kapitalisme, doch de uitvoering er van stuit enkel af op de onwil der bezittende klasse, hoe democratisch sommige groepen van die klasse zich dan ook voordoen, de volledige democratie wenschen zij niet. Waar de burgerlijke partijen door allerlei leuzen die onwil trachten te verbergen, kan het nooit socialistisch zijn hun daarin te hulp te komen, maar is het juist de kracht van ons strijd-program, dat het aan de arbeiders duidelijk demonstreert de bedoelingen der bezittende klassen. Het is dan ook daarom dat de socialistische partijen zitting nemen in de parlementen, om de onwil tot uitvoering der artikelen van ons strijd-program bij de bezitters duidelijk en klaar aan de arbeiders voor te stellen.

Wat niet anders als tot klassebewustheid kan voeren bij het proletariaat, waardoor de maatschappij komen kan, waar ontwapening geen utopische leus meer is, maar werkelijkheid.

Mocht er nog eens een tijd komen dat het Ned. proletariaat een afkeer krijgt van politieke Clowns, dan zullen dergelijke vergaderingen waar het zuiver socialistisch woord gehoord wordt, ook beter bezocht zijn.

Leiden. Het Meifeest is hier gevierd met een goed bezochte middagvergadering (voor het eerst), een optocht die grooter had kunnen zijn om half zeven en een avondvergadering met een talrijker opkomst dan de laatste jaren het geval was. *Tribunes* en brochures gingen zeer goed van de hand, in weerwil van de groote concurrentie.

De student Van Krimpen, die voor een jaar de eerste viool speelde in de S. D. A. P. en die zelfs haar blad redigeerde, heeft nu voor die partij bedankt. Zulke holle schetteraars worden door elke arbeidersbeweging op den duur afgeschoven.

De ledenvergadering van Maandag was goed bezocht. Het ledental bleek, vooral door vertrek, eenigszins gedaald.

Tot afgevaardigden werden gekozen Knuttel, Broekhuizen en Van der Lelie, tot plaatsvervanger Metscher.

Rotterdam. Ruim 20 leden onzer afdeling waren in de Mei-optocht aanwezig, en wij maakten dus geen slecht figuur in de stoet, ondanks dat de middagvergadering slechter bezocht en de optocht kleiner was dan het vorig jaar.

Op de avondvergadering, die druk bezocht was, een stampvolle zaal, waren onze leden ook in een flink aantal aanwezig.

Weesp. Wij vierden het Meifeest zelfstandig, aangezien de S. D. A. P. het eerst op 4 Mei zal vieren. Onze leden en eenige genoodigden waren aanwezig. De avond verliep zeer gezellig. Er werd door Vogel en Vader gesproken over de betekenis van den 1en Mei en verder werd de avond met zang en eenige voordrachten gevuld. Door p.g. Vader werd nog een fragment uit „Opstandelingen” van Mevr. Holst voorgelezen. De vergadering had een zeer gezellig verloop en ongeveer elf uur werd onder het zingen van de Internationale gesloten.

„De Zaaier”.

Den Haag. Donderdag 31 April belegde onze afd. een openb. verg., over de betekenis van de 1sten Mei. Het bezoek had beter kunnen zijn, indien alle leden opgekomen waren. Deze verg. werd in hoofdzaak belegd naar aanleiding daarvan, dat de H. B. B. en Federatie der S. D. A. P. tot tweemaal toe verbod ons deel te laten nemen aan de avonddemonstratie!

De spreker Vulges toonde aan, dat juist de jongeren in de eerste plaats aan het Meifeest behoorden deel te nemen, en het bleek dat spr. er

precies over dacht als wij in onze laatste huish. verg., waar besloten werd ondanks alles toch mee te doen met ons banier.

De eerste Mei 's avonds sloten wij ons bij de optocht aan, en werkelijk, al liepen er maar een 30 jongelui achter ons doek, toch maakten wij een gunstigen indruk; ons troepje jonge strijders, belicht door fakkels, lampions, en bengalisch vuur, zongen de geheelen weg uit volle borst; aan de Boorlaan waar de stoet ontbonden zou worden, passeerde ons de kop van de stoet; vooraan in de stoet liepen de leden van K. I. M. die officieel niet mee mochten doen. Toen de leden der beide Jeugdorganisaties elkaar zagen, werd ons banier in 't front der K. I. M. ers hoog opgeheven, en toen gebeurde er iets, wat de tegenstanders van de onafhankelijke jeugdorganisaties nu niet zoo heel plezierig zullen gevonden hebben, uit beide rijen ging een donderend hoera en gejuich op, om elkaar te begroeten; dit maakte in beide rijen diepen indruk. Voor de Zaaierleden is dit weer een bewijs, dat wij dubbel hard moeten werken om beide Jeugdorganisaties weer  en te maken, dat wil zeggen op ons goede standpunt te hereenigen. En hoewel het ons verboden was mee te doen, dorst men ons toch niet uit de stoet te verwijderen. Hoe hadden zij zich als socialisten ook moeten verdedigen? Het is immers een onmogelijkheid of... zij hadden zich op kapitalistisch standpunt moeten plaatsen.

Wij wekken alle afdelingen op, het andere jaar, *al verbiedt men het, toch mee te demonstreeren*, ondanks alles.

Nog iets. Onze afd. groeit flink, er gaat geen week voorbij of wij kunnen een paar nieuwe leden inschrijven, als alle afd. kunnen werken zullen zij ook groeien. Aan 't werk dus!

Utrecht. De Zaaier hield Dinsdagavond een openb. verg. waar Dr. Knuttel sprak over Socialisme en de jonge arbeiders. We hadden 20 bezoekers. De eenvoudige uiteenzetting van ons doel en streven oogste een dankbaar applaus. Een S. D. A. P. er kwam in debat en pleitte voor *onzelfstandigheid* in de jeugdorganisatie, vandaar dat hij de Zaaier aanraade zich bij de jeugdorganisatie der S. D. A. P. aan te sluiten. Knuttel wees er op, dat de Zaaier juist zijn kracht zocht in volkomen zelfstandigheid, terwijl de jeugdorganisatie der S. D. A. P. van deze partij een onderdeel vormt.

De Zaaier kiest ten opzichte van S. D. P. en S. D. A. P. geen partij, maar wenscht wel voorlichting en raadgeving. Daarom verzoekt hij aan beide partijen een gedelegeerde, waaraan echter alleen de S. D. P. voldoet. Aan 't eind der vergadering gaven zich 3 nieuwe leden op en werd besloten de propaganda o.a. door colportage flink ter hand te nemen.

Twee anecdoten.

1. Meiviering.

Op de Leidsche middagvergadering werden ook voordrachten ten beste gegeven. Daarbij waren eenige coupletten op „Nederland's onafhankelijkheid”. Als een bewijs dat Nederland nog niet erg onafhankelijk was, gold o.a. de woningwet die het de bouwspeculanten zoo lastig maakte! Verder deze gedenkwaardige regels:

Al is nog alles niet als 't zijn moet

Tusschen liberaal en socialist

Als elk wat water in zijn wijn doet

Wordt 't linksch bewind in lang nog niet gekist.

Levendig applaus! Maar de zanger geneert zich een beetje. „Dat laatste couplet mag eigenlijk niet”. Verwonderde bliken van de bestuurtafel. „Is er dan nog een couplet?” vraagt er meer dan een.

2. In het oog der bourgeoisie.

Op een vergadering der liberalen zat ik achter twee heeren, vijftigers, waarvan de een of niet of pas kort te Leiden scheen te wonen, hij kreeg althans van alles uitleg.

„De eerste debater, dat is nu Mr. Van Eck”.

„Van de S. D. A. P.”

„Ja, van de arbeiderspartij. Maar dat is toch een Marxist, die hoort niet tot de rechtervleugel”.

„Zoo, een Marxist. Maar toch geen sociaaldemokraat?”

„Nee, dat is de S. D. P., dat is de tweede debater”.

Deutscher Arbeiter Bildungs-Verein. Zaterdag 9 Mei, 's avonds half negen, zal de heer Charles Gombault in een verg. van deze vereen. in haar lokaal Caf  Metropole, Rembrandtspl. 44, een voordracht houden over: „Modernes Druckverfahren und Clich fabrikation”, verbonden met tentoonstelling en verklaring van er op betrekking hebbend reproductiemateriaal. De voordracht wordt in de duitsche taal gehouden en gasten hebben vrijen toegang op aanvraag bij het Besuur op den avond der vergadering.